

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 8.—; Na polugodiste i na tri mjeseca plaća se suraznjično. Dojedini brojevi stoe 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstite, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novice treba šaljiti Uredniku Objavitelja Dalmatinskog u Zadaru.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

N. V. Cesar Karlo na Soći i u Trstu.

LJUBLJANA, 11. Cesar Karlo obašao je jučer frontu na Soči i Trst. Vrijedni branici protiv Italije, u tome što je Vladar već po drugi put, otkad je stupio na prijestolje, došao k njima, nazrijeće osobito priznavanje njihovog junačva, kojem se cito svijet divi; a Trst, kamo je Cesa: neočekivan pošao, nazrijeće obećanje, da će mu pod vladarevim pokroviteljstvom sjajna budućnost procvari.

Cesar je prispio jučer izjutra u Postojnu, gdje su ga dočekali zapovednici armije Boroević i zemaljski kapetan u Kranjskoj Grof Attems. Pošto se pretreslo vojno stanje, Cesar se odveze s pratnjom i zapovednicima armije u Općinu. Narod je svugde klijaco vladaru.

Za vožnje Cesar je pregledao nekoliko četnih zborova, koji su sada u pričuvu. Momčad kliča sveome mladome vrhovnom vojskovođi. Cesar udjeli više odlikovanja. U Općini obašao je oporavite za ranjene i bolesne vojnike, zatim se Cesar odluči da pohodi Trst, gdje je njegov neočekivan dolazak uvelike obradovao narod. Vladar se potom odveze u dolinu Vipave.

Na strani od te doline, kod jedne više komande, Cesar je ručao, pak je nastavio put u dolini Chiovane. Gdje god bi na putu sreto koju komandu ili četu, Cesar se zaustavlja da lično pozdravi onu valjanu momčad. Otolen povratio se Vladar u Postojnu, odakle je u noći krenuo natrag.

BEĆ, 11. Cesar je danas popodne opet prispio u Laxenburg.

N. V. Cesar kod ministra izvanjskih posala grofa Czernina.

BEĆ, 12. Cesar je stigao na podne iz Laxenburga, pa se odvezao na ministarstvo izvanjskih posala k ministru grofu Czerninu; zatim se povratio u Laxenburg.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austro-ugarskog i njemačkog glavnog stana od 11. i 12. aprila nalaze se u „Objavitelju Dalmatinskому“.

Večernji izveštaji njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 12. Wolff-Bureau, 12. aprila uvečer. Jaki engleski napadi kod Soucheza propadoše ka god i zagoni kod Fampoux-a i sjeverno, odnosno istočno od Arrasa. Kod St. Quentin-a artiljerijska je djelatnost još jednako živa. Između Soissons-a i Reimsa jak boj vatrom.

Na istoku i u Mačedoniji ništa osobito.

POKRET.

Don Marko Vežić, — Jađrtovac.

(Nastavak).

Kod vlasti pozvaše Ivana, da se hivali, a onda da kaže, koja je stanarina. Begić ti, neka godinama očekuju, a pamćenjem skraćuju, ko da bukvicu nazistučata, i bez trzavica i bez pomenje očata, da pita 3000 kruna godišnje stanarine, da mu vlastku u svome trošku rekonstruira i preuređe, a o svojoj uri, kada rok izmakne i on stan otkaže, da je muktotrno na starinu povrati, jer po onoj, da dalje vuče od gospodskih dvora, — ni za smrtnoga vlađu nijesu prošeni gavanski dvori.

Daljnji su pregovori skršili svoj vrat o brđu Ivanović nerazložiti zahtjeva, Don Barina sučija osna neosvećena, a moje trude i nastojanja iščeka na povratak sarkastični i pobjedonosni smijeh čitavoga selu uz onu drevnu i slavnu, da je Martin bio u Zagrebu, ali se Martin s istom sudbinom i iz Zagreba povrati.

— Ščega je ti, Ivane, ono i onako nekiđan u gradu poštenju uz dlaku opremi? Selo si i puk stotine godina natrag u timu turnu, da ovje, poput usmrgjena kisela kupusa, gnijie, svoga duhovnika pred vlastima obružio, a pogotovo njegovo i njegovih prešasnika nastojanje razrijeđenom balegom zamijećio — dva dana po onoj u građu udarim ia na staroga Begića, kad ga susreto, da se za plugom na oranje opremi.

— Lako ćemo mi, oče, za naše naprijed i natrag! Svi smo mi amo naprijed, kojima su puni

Ruski gubici na Stochodu.

LUGANO, 11. Talijanske novine javljaju iz Detrograda, da se ruski gubici na Stochodu procjenjuju za 20 do 25.000.

Poštreni podmornički rat. Potopljene lagje.

BERLIN, 11. (Wolff-Bureau). Osim uspjeha naših podmornica, o kojima se dosad u aprili javilo, potopljeno je iznova u Kanalu, u Atlantskom Oceansu i Sjevernom Moru 16 parobroda, 7 jedrenjaka i 2 ribarske lagje od ukupnih 53.000 tona.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 11. Glavni stan javlja, 10 aprila: Fronta u Iraku:

Na desnoj obali Tigrica naše zalaznice uzbiše neprijateljske prednje čete i tako obezbijediše našoj glavnoj snazi slobodno kretanje da se može prema planu smjestiti u jednu novu poziciju. Da sjevernoj obali Dijale naše čete, koje napreduju, potisnuće neprijateljsku konjičku diviziju za 15 kilometara natrag, gdje ona iznova stade da se odupre. Više na sjevero-istoku neprijateljska konjička pukovnija bijaše prešla Dijalu, ali bi uzbijena preko rijeke. Istično od Revandura naše čete i diše napad premoćnih ruskih snaga, zatim potisnuće protunapadom neprijatelja za 20 kilometara daleko u istočnom pravcu.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 12. Izveštaj generaln. štaba, 10 aprila. Ništa važno.

Riječi Maršala Hindenburga.

Maršal Hindenburg izjavio se berlinskom dopisniku barcelonskog lista „Vanguardia“, Dominique Rodinu ovakvo:

«Ako smo se odlučili na neograničeni podmornički rat unatoč mogućnosti, da će priteći u pomoć entiteti Sjedinjene Države, to znači da smo tu pomoći očito pronašli neodlučnom. Bez okolišanja priznajem, da se finansijsala pomoći mora uknjižiti kao „plus“ na strani naših protivnika. Ali u ovom ratu se pokazalo da, protivno prijašnjim iskustvima, novac nipošto nije najvažnije za vojovanje. Amerikanske ratne dobave za Entitetu već su dosegale takav opseg, da se jedva moju još povećati. Sjedinjene Države hoće sada da dignu vojsku od po do dva milijuna momaka. Čini se da je nemoguće takvu vojsku opremiti, i, unatoč tomu, provoditi dobave za Entitetu u dosadašnjem opsegu. U dogledno vrijeme ne će moći materijalna pomoći da bude velika. Da je trajno smanjujemo, to je zadatak naših podmornica. Ako do sad nije mogla engleska flota, pomoći francuske, talijanske, ruske i japanske da svalda naše podmornice, ne će toga moći učiniti niti Amerika. Entitetu ne raspolaže s nikakvim oružjem protiv podmornica, a morski zapor napreduje sve to većim uspjehom.

hambari, a po pismu i bez njega, ajme onome, koime kroza nje bura žvižge i u antrešelu zimnicu kući dogoni. A valaj mi je Žao vas, jer vašemu prijateljstvu i uza nj svemu onome drugome htjed ugoditi, kad vi uzeli za posao glave, da se ešto amo otvore te vaše škole. Ali kako ćeš, Don Marko, onda, već da selim u „cesarevinu“ i u Slavoniju? Ne bi mi bilo druge.

— Ma o čemu ti to, Ivane, govorиш?

— Eto ti, oče, pa Štij! — Pri tome istegne on iz njedara kesu pletaju, iz nje izvuče kaliju i zamusanu kartušinu i pruži mi je.

I do tri puta obajgoh rukom od glave do trbuha i znemanovah se. A kako i ne ēu nađu onakim zulmom i još u vijeku prosvjete!

Crno je po bijelu graski plaćeni pismoder nadrij, uime poglavica i staraca sela, čituju Ivanu Begiću pokojnog Ante, gdje mu se po tenanu jedna za drugom niže, suče i najstraj prijeti, da se, prekrojli su svoju tananu kulu u crnu kuginu kući i u propast sela, ne će valaj u Juđinu novcu naslađiti, već će mu se to i to, ko na dlanu, —spriji. Blago će mu pobijati i pomesti, vinođade sasjeći, pojate i plaste popaliti, kule sažeći, a priblijevi pri dnu obilati crni križ, neka mu on šapne, što čeka njega i čitavu mu obitelj, od najstarijega do onoga mlađeta u koljevcu. Da je selo i međejdu dvajhalo, pa će valaj i njemu i njegovu crnone vragu, biva — popu i narođnom umetniku, koji, mjesto o sreći, radi o propasti i o prošuću puka i narođa. Ako mu je miliđi on od rođnoga kraja, eno mu ga, i njega i njegove runjave duše.

Satveni isporučih Ivanu njegovu teskeru, a dosjetiv se Begić mojih smetnji i da je najzgođnije

čim više brodova zaplovi morskom pučinom, tim već će biti pljen podmornica. Nit u najintensivnijoj rad i u najveću pomoć entitetnih država odašiljanjem instrukcionih časnika i t. d. ne može se pomisliti da bi u najboljem slučaju prije godine dana mogao biti spremna američki ekspedicioni zbor od neke znatne jakosti, da se ukreca za Evropu.

Ova bi godina imala prema izjavama entitetnih vojnika donijeti definitivnu odluku. I mi smo prihvatali svoje mјere. Fronta je tako izgrađena i u tolikoj mjeri zaposljena, da general Brusilov postoji u najbezobzirnijem žrtvovanjem ljudi nije postigao nikakvoga uspjeha.

Da dogagajai u Rusiji idu u prilog našim osnovama, to ne može danas više tajti nit najzauzimanji optimisti u entitetnom taboru. Prošle godine trebali smo naše strateške vojne pričuve, da odbijemo Brusilovljevu pravulu. Zapadna fronta bila je upućena na svoja ograničena sredstva. Unatoč tome odbijena je englesko-francuska navalna. Danas stvari stoke skroz drugačije. Zapadna fronta postala je tako jakom, da će izdržati svaku navalnu. Pored absolutne sigurnosti fronte raspolažemo danas vojnom pričuvom, posve slobodno raspoloživom, od takve jakosti i spreme, kao ni u jedno drugo doba rata, za obranu ili za navalnu na kojem mu drago mjesto. De valje posmatrati ono, što se događa na bilo kojoj fronti na moru ili na kopnu kao pojedine i ojave. To su samo djelovi jedne velike osnove. U tom smislu postale su vojska i flota jednom jedinicom. Danas nakon same dva mjeseca podmorničkoga rata već mogu vidjeti, da je naš račun bio ispravan. Put, kojim smo udarili, uz uvaženje svih sposobnosti, vodi k cilju. Mi stojimo sa svojim saveznicima složno i samotno u svijetu, mirno i hladno. Na sve smo promisli, te po najboljem ljudskom znanju i umjeću izabrali ona srestva, koja vode k pobedi i miru».

Velika bitka kod Arrasa.

Pišući o drugoj bici kod Arrasa podsjeća „Kölnische Zeitung“ na to, da su Francuzi već godine 1915. htjeli na tom mjestu probiti njemačku frontu, ali su taj pokus platili gubitkom od 80.000 ljudi. Sada se bojna linija nalazi na istom mjestu, samo što Englez preduzimaju pokus provale. Borbe kod Arrasa svakako su dio nove velike proljetne ofenzive. Dokus prodora se razbij. Engleska pravila je doprila najdjublje 5 kilometara i to svakako uz vrlo teške gubitke za napadače. Njemačka je fronta duduše uvinuta, ali nije probijena.

Prema „Vossische Zeitung“ označuju engleski vojnički krovovi ofenzivu na zapadnoj fronti vrhuncem razvitka entitetnih sila, koji može potrajati samo 4—5 nedjelja. Uslijed pomanjkanja pričuvu na engleskoj strani, biti će poslije toga doba navršena prva perioda ofenzive. Nesigurnje je, gdje snju centralne vlasti svoju veliku ofenzivu, a to smeta osnovama četvrtog sporazuma. Novo englesko topničko povjerenstvo nalazi se već na putu u Rusiju, da tamо javi namjere engleskoga poglavice glavnoga stožera ruskoj vjetrovnoj upravi.

sade gvožđje kovati, pričvrsti i na prvašju nadostaviti:

— Sad govorit, ešto te oče i poštenje davno, Šta da preostaje meni između malja i nakovanja, već da bacim onom nerazložnom cijenom, da me vlasti ispred sebe progna i pričuknutom bezjačinom proglose? Tako se i sperilo, kako god sam ja kurisio. A i neka je, jer od zla mrsa slasnije je postiti, nego li se rjavao gostiti. Svakog ču ja, moj Don Marko, vašo vjerovati, jer utake niti laž ruča, ni konakuje, ali utaman, kad ja volim postiti i bez najma štetiti, nego li pri brčnoj gozbi da mi prisjedne. Kako vi to bili naumili, bilo bi zar i po pamet uharno i po obraz časnili, ali koja hvajda, kad bi me amo kod mojih u selu Zub zabolio! —

Pjesma pjeva, da vранa ne će lako sokola dostignuti. Nu koja meni korist od pjesme i od njezinih navijih gusala, kad uz jata vranetina, što svagdano nad mojim selom kruže, ledenu pjesmu grakču, navijaju se i najstraj padaju na balegu kruta materializma, zjenice mi isprskoše okolo se očima za jasnovitim obozorem lakše, ne će li otkuđi, dajbuđi, i jedan sokolici pomoliti, da zametne boja ljuča s ovim crnim nametnicima i zlogukim vjesnicima još udesnije budućnosti, da ih raščepuša, prokljuje, razagine i proštrka. I kad ja, poput porušene crne udovice i salomljene grane, pričeo smaljkavati i sve svoje davnje žrtve, prijegore i zategnuta nastojanja pod lužljivu peku pospremati, ešto mi sreće, ko iz napune vreće i taman odonuda, otukuda se, pri svegjernim susnježicama i debelim

K bojevima na zapadu izvješćuje „Wolffov ured“. Na istom starom bojištu, o kojemu su se 1915. toči jako borili, navaljuju sada Englezi na položaje, podržavane od 1915. Najačom uporabom svih tehničkih vojnih sredstava i najvećih količina streljiva moguće steći lokalni uspjeh, kakav se prema iskustvu u pozicijonom ratu uvijek može steći goniljanjem topništva i četa na stanovitoj točici. Naumski prodor Engleza je međutim usprkos orijaškim krvavim gubitkama posverom izjavljen. Njemačke su čete usprkos zamjernih gubitaka u borbama i obrambenoj vatri pokazale najuspješniji otpor protiv engleskoj premoći. Megju Arrasom i Vaillyem pokazuje boj u ispraznjem području isti značaj kao i prošlih dana.

Revolucija u Rusiji.

Izjava privremene vlade.

PETROGRAD, 11. Petrogradska agencija objavljuje ovu izjavu privremene vlade:

«Pošto je proučila vojno stanje Rusije, privremena se vlada odlučila, da narodu reče otvoreno i direktno svu istinu.

Oborenna vlada ostavila je obranu zemlje u najvećem neretu; ona je sa kažnjivim neradom stvorila neret u financijama, u aprovizaciji i prijevozu, kao god i u opskrbljivanju municipijom, te je tako uzdrmala svu koliko gospodarsku organizaciju.

Privremena će vlada, pomoći narodu, sve snage uložiti, kako bi uklonila te rješave posljedice staroga režima. Slobodna Rusija ne ide za tim, da gospoduje nad drugim narodima i da istom zapremi tuge krajeva, ona traži naprotiv trajni mir na osnovi prava što imaju narodi da sami o sebi odreguju.

Ruski narod ne nastoji da poveća svoju izvanjsku snagu na trošak drugih naroda, ali ne će dati, da njegova domovina izgaje iz ove velike borbe ponizena, potresana

Rad pripomoćnog ratnog ureda e.k. Ministarstva za unutrašnje poslove.

O radu ovog pripomoćnog ratnog ureda imamo u tek izaslužom izveštaju od 114 stranâ stvarnih i do najmaže sitnice tačnih obavijesti. Listamo li ovu knjižicu, u vrlo ukusnom izdanju, sa još nepoznatim i potresnom slikom Benczura «Rastanak na rodnoj ustaši», već nas progooglavlje «Direktan rad ratnog pripomoćnog ureda» poučava o cilju i ustroju ovog ureda za ratno staranje i objašnjuje nam blagodatno djelovanje gospodarskog pripomoćnog ureda, kojim se radi neznanja javnost potpuno ne služi. Tablica o vogjenju pripomoćnog ratnog fonda iskazuje prihod od 7.960.495 kruna, od kojih su 4.421.323 kruna doznačene pripomoćnim pokrajinskim ratnim uredima. Osim toga je stvoren jak kredit za potpomaganje Austrijanaca, u saveznom i neutralnom inozemstvu. Slijedeći odločni prvi poglavlje govore o skribi pripomoćnog ratnog ureda za rodbinu poginulih boraca i o vezi između skribi za siročad ratnika i mladost upće, a pri tome se prvi put objelodanjuje naredba Ministra za unutrašnje poslove, prince Hohenlohe, na podrgnjene vlasti. Diegledna nam pak tablica tumači stanje odnosnih organizacija u pokrajnjama. Iz izveštaja o «Ratnom osiguranju» izabiramo baš blagodatni rad ove već popularne ustanove.

Sa osobitom ljubavlju sastavljenu nalazimo raspravu o Skribi oko sirote djece, dapače, čini nam se, da je sasvim mučke u ratnom pripomoćnom uredu iznikao iz nužde onaj središnji ured, koji nam svaljuje sa srca mōru za budući naraštaj: Državna skrb oko mladosti. Tu čitamo o nekakvoj «Dutujućoj izložbi za skrb oko dojenčad», o dijelu iznosa u svrhu pripomoći za mladost, koji je utjeran za «sedmice Crvenoga Krsta», od 1.995.255 kruna, o kreditu pripomoćnog ratnog ureda od 800.000 kruna i napokon kako su se ove sute upotrebile u pojedinim pokrajnjama. Osobita se akcija provela za skribi oko stradajuće galicijske mladeži: izveštaj o nabavi kondensiranog mlijeka pokazuje mjeru, koje je preduzeo za hranjenje djece pripomoći ratni ured. Jedno je poglavlje posvećeno djelovanju ratnog pripomoćnog ureda kao središnjem uredu za ratno staranje na organizatornom području. Dolazi zatim izveštaj o prodajnom radu ratnog pripomoćnog ureda, koje iskazuje, da je od utjerašnjeg 6.975.183 krune čista dobit bila otprilike 3.500.000 kruna. Poglavlje «Ratni pripomoći ured, njegov suradnici i promocijeli» tumači unutrašnji sastav ovog ureda za ratno staranje i donosi zahvalu njegovog upravitelja dvor. savj. Dr. Eduarda Princa Lichtensteina suradnicima i pomagačima.

U drugom i trećem dijelu knjižice raspravlja se o raznim akcijama, nama inače poznatim, a koje je vodio pripomoći ratni ured ili ih podupirao. Najprije se govori o akciji «Zlati dadoh za željez» (upravitelj kotar, poglavar grof Oldofredi), kojom se utjerala svota od 2.377.291 kruna; zatim privremeni izveštaj o uspjehu «Dana žrtava», od oktobra 1916., koji još nije mogao biti zaključen, a ukupni se iznos označuje sa otprilike tri milijuna kruna. Zatim dolazi izveštaj o odsjeku za neuoprabljiv papir pripomoćnog ratnog ureda i o c. k. austrijskom fondu za udovice i siročad ratnika, koji je u prvom redu namijenjen industriji papira iz starog papira, a donje je ratnoj skribi dosad preko 100.000 kruna. Za austrijsko društvo za suzbijanje tuberkuloze, o čijem je djelovanju domalo izaci posebni izveštaj, utjerao je ratni pripomoći ured 4.079.221 krunu. Ratna pripomoćna akcija predzeća kazališta, kinematografa, sporta dala je do konca 1916. 496.240 kruna. Izveštaj odbora Bečke države se na selu prikazuje uspješno i štedljivo rukovanje ovog skromnog odbora. Na kraju se izveštaj bavi pregledom o djelovanju austrijskog odbora za turški crveni potumjesec, za koji se utjerala 631.954 kruna. Zadnji dio ovog zanimivog djelca donosi popise darova, koji daju časnu svjedodžbu o patriotiskom osjećaju naroda.

Javnost ima pravo na ovaj izveštaj; jer javnost hoće da zna, što se dogodilo s novcem, što je ona dala; ali je to i neznačna dužnost, da knjigu pročita, da sazna, što bi se još moglo učiniti, kada bi svako sa svim svojim silama suragjavao. Darovatelji većih svota dobivaju knjižicu mukte, a drugi je mogu kupiti za 1 krunu kod pripomoćnog ratnog ureda, Beč, I. Hoher Markt 5.

Dolaganje računa ratnog pripomoćnog ureda nije običan obračun; tu nema samo bezbroj tablica i popisa, nego je to knjiga, kojom se podiže toplo odusjevljenje za veliku stvar. Druža nam sliku patriotskog rada, koji se vršio pod pametnom upravom i sa neznačnim rezkijskim troškovima, a koji je posvećen pripomaganju ratnika i staranju oko mladeži, udovica i siročad palih junaka.

svu prirogjenu hrabrost đevičanskoga srca svoga, još ne dohvataju, što su, dokle li dopire njihovo ljudsko dostojanstvo, a to s razloga, što do njih nije doprila ni pjesma prosvjetne, a kamo li će njezini snažni bukvici, da se u njima provajaju, isperu, te oskočiti izognuti ponosito čelo. Dva slova ne umiju zamršiti, a kamo li im pouzdano povjeriti buktaje i rasplasme plamenogu i ne resregenogu srca srova, već poput otucanoga sirotana od vrata do vrata — moraju obilaziti od vojnika do vojnika, brastrom kumiti i zaklinjati, s voju dušu povjeriti, da mu tugia duša, tugia ruka, tugia riječ i oblegeno fugje slovo sazna za ono, što drugačije, da je sreća, koliko kod starijih bilo zasukanosti i tvrdoglavosti, ne bi za sve blago ovoga prostranoga svijeta nikome povjerio.

I uži se soko lakih krila, kličku tanko, gromito, oču se ajerom moga selu veselo brujanje, da pozatim blagi proljetni lahor ustupi svoje mjesto moćnu ršumu snage, samosvjestu i ponosa. Jedna riječ, titanska i velebna riječ razli se, poput angloske trublje, razdrtim ulicama moga sela, ona skriš i polomi krila zloglikim i ogoljenim vranjetinama, a mladež, sokolice sive, u kolo skupi i kličku joj: Pokret!

Isprvice i ja dvooumio macajuć se po nosu i obaziruć se na gorko iskustvo prošlosti, da biva,

Naši Dopisi

Iz splitskog škol. kotara, o Uskrusu.

(Umroviđenje i odlikovanje kot. šk. nadzornika Markovića). S osobitom je zadovoljstvom učiteljstvo primilo vijest, da je Njegovo č. i k. Veličanstvo udjelilo naziv carskog savjetnika umirovljenom nadzorniku ovoga škol. kotara Matu Markoviću. U povijesti našega školstva veoma su rijetki primjeri, da je nastavnik skoro pô vijeka sproveo u neprekidnoj službi. Tu neobično ustrajnost nalazimo u odlikovanom nadzorniku Markoviću. On je prošlog maja ostavio šk. polje, izakako je od rane mladosti do sijede starosti, kao savjetan trudnik, na njemu djelovao. Mnogi su učitelji pod oružjem i zaokupljeni ratnim nevoljama, pa ne mogosmo, da se od svog nadzornika rastanemo, kako je to zasluzio čovjek, koji nam je savjetom i uputom olakšavao teški trud i u gorkim kušnjama života bio nam prijatelj i otac. On nam je ostavio dvije dobre uspomene: naučio nas je, što je red i rad i pokazao primjerom svoj svijetli značaj. Nepokolebiti je bio ovaj odlični starac, kad se radilo o koristi škole i dobrobiti učitelja. Nitko izvana nije se usudio na njegovo uplivisati u poslima, gdje bijaše založena njegova savjet.

Takav je bio od prvoga do posljednjega dana svoje službe. Milota ga bila slušati, kako vješt stranke upućuje, a uvijek veselo raspoložen. Svi šk. zakoni, naredbe i okružnica njemu su bile preko prsta. I na Božić i na Uskrs, pa bilo jedan sami sat, nadzor, je Marković bio u svom uredu. Prijatelj naroda, znao je pustiti, da ga i na putu sustavno seoski čovjek u stvarima, što zasijecahu u njegove škole. Davno su njegove sposobnosti i vrline bile poznate starješinama. Jos pod nadzornikovanjem p.viteza Bakotića bio je uvedeno premešten iz Cavata u Imotski kao nadučitelj i nadzornik, a nije prošla ni godina bi iz Imotskog prepremšten u Sinj, riješen školovanja i imenovan nadzornikom zdržućenim kot. Sinj-Imotski. I u Split je bio ured, premešten pod blagopok. Pериćem 1893., a 1891 bio je od N. V. odlikovan zlatnim križem za zasluge. Kad je dvorski savjetnik A. V. Stroli postao pokraj. nadzornikom, imenovan je Ministarstvo Markovića učiteljem vježbaonice u X. raz. pa susjednih godina u IX. i VIII. raz Nadzornik Stroli znao bi nam kazati, da Markoviću ne smeta ni vrijeme ni nevrijeme za pregled škola, jer da je njegovo zdravljje željezno, kao i njegova volja.

Ni bistro oku dvor. savjetnik Dr. Primoržića nijesu izbjegle sposobnosti car. savjetnika Markovića, pa je nestao, da ga zadrži u službi, ako prepmoodmakao u godinama, ali je Marković htio, da otpočine od brigai i rada, pošto je u četiri kotara rukovodio, unapregjivao i podizao nastavu. Kad je u novembru 1902. dovršio 35. godišnjicu službovanja, cijeli je kotar splitski i supetarski pobitao, da mu čestita: i općine i m. šk. vijeća i najvijigajne ličnosti u zemlji, a nastavničko osoblje poklonilo mu lijep dar na uspomenu južnarske obiljetnice.

Neka dakle uživa toli zasluzeni mir za mnogo godina. Jer se mi od njega ne rastejemo zauvijek. Mi čemo i unaprijed ostati spojeni trajnom vezom ljubavi i pošlovanja, koje će ga uvijek sjecati istine, da je nehnost opaćina nepoznata dalmatinskomu učitelju i da on usred ratnih grozota šalje takojer i sa krvavog bojišta vruci pozdrav pretpostavljeniku, koji se vavijek s brigom i ljubavlju zauzima za dobro i napredak našega staleža.

Savjetnik se Marković može da oprosti od škole i učiteljstva potpuno svijestan, da je teški svoj zadatak izvršio odlično i uspješno, a što je glavno isključivo snagoj svojih ličnih vrlina. Kotari će splitski, sinjski, imotski i supetarski imati uvijek za nj riječi duboke zahvalnosti i priznanja. U povijest o pučkom školstvu u Dalmaciji treba unijeti još jedan list, a na tom listu blistat će jedno dično ime, ime Mate Markovića.

DALMATINSKE VIJESTI

Previšnja odlikovanja.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo podijeliti namjesništvom potpredsjedniku na Namjesništvu u Zadru dr. Franju grofu Thun-Hohensteinu komendatorski križ reda Franja Josipa sa zvezdom i ratnom dekoracijom.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo podijeliti Previšnjom odlikom 27. marca ov. god. viteštu, uz oprost pristojbina, tajnom savjetniku Franji Zoharu, senatskom predsjedniku kod vrhovnog suđskog i kasacionog dvora.

svakogamo naše čudo tri dana traje; bus je perać, potpalji ga, plane i utrne se, — pa će i ovaj pokret. Još to i prije, što je mlađenac, a mlađost i kaprose — sveisto je.

Nu srećom, da moje maštanjije bile mačje trke, a mlađeđeđe dokazala, da je bolja promišljena, nego je namješljena, da je sve, svaku i sa svakoga kraja opipala, izmjeraše dalečine i svoju snagu omjerila, a tekar, da se uvjerila, da je i kod nje konja za trke, da je dorasla svima se poteskoćama odaprijeti, a te sile nema, da je svrne i do mjezinih nauma odvratiti, onda srčano podmetnu pleča i posla se prihvati.

Bio petak i rabitni dan. Taman ja za pisanim stolom opremio posle svoga župljanića i Tadije Žujele. Došao Tadija, da mu uređim i na čisto ispišem čitavu obitelj, kako će i on sa svoga Nikolaju poteti primati zakonitu vojničku potporu. U koje da će Tadija na polasku preko kućnoga praga, a ja se sa stolicu izognutim, ozgo mi se i iz vatrenice javi domaća Pekasa i dojaviti, da me još netko na sularu iščika. Izvirili na pengjer, a to svetačnim i misnim ruhom prebučeni pred kućnim vratima Šiljboče: Milan Begić, Andrija Umjanić i Joko Šikić. Uveden u sobu tu, tjelesno bujnu mlađost, uštapih se ispred njih, da saznam, koja ih sreća k meni vodi.

(Slijedi.)

Privatno dobročinstvo i dobavljanje živeža za oskuđno pučanstvo.

BEČ, 12. Jučer u uredu za prehranu puka bilo je opet, pod predsjedanjem N. D. ministra Höfera, vijeće predstavnika austrijskih zemalja, na kojem, u savezu s akcijom za dobavljanje životnih namirnica i drugih nužnih predmeta za oskuđno pučanstvo, pretresao se pitanje, kako da se najzgodnije privatno dobročinstvo upotrijebi na korist ove akcije.

O oduljoi raspravi, u kojoj je učestvovao, kao zastupatelj Dalmacije, i ministarski savjetnik Cušić, potanko se vijećalo o pravcu kojim bi privatno dobročinstvo moralо udariti i raditi, s obzirom na posebne mjesne prilike u pojedinim zemljama. Zaključilo se zametnu odmah potrebite koriste za stvaranje jedinstvene organizacije privatne dobrotnosti na korist oskuđnog pučanstva.

Trgovacka obrtnicka komora u Zadru upozoruje trgovce robom od prijeke potrebe, da carska Naredba 24 marta 1917 (Br. 131 L. D. Z.) o obskrbljivanju pučanstva tom robom, stupa na snagu 15 aprila 1917, da se nevršenje odnosnih propisa strogo kazni, a napose upozoruje na dužnost načelnika u § 15, da treba na vidljivom mjestu izložiti cijene pojedinih predmeta, te na propis § 25, gleda saopćavanja u tiskanim oglasima vijesti, koje se odnose na trgovanje.

Sredstva za pobijanje luga u vinogradima.

Nama je svima dobro poznato, da je sumpor, sa suhih sunčanih dana upotrebljen, najbolje sredstvo protiv luga na grožđu. Ali smo danas u ratnom stanju sa Italijom, iz koje se dakle ne da izvražati sumpora u našu državu, te moramo da tražimo drugo sredstvo, koje bi nam pomoglo protiv luga.

Prof. Dr. H. Kaserer u Klosterneuburgu je već nazad 15 godina kušnjama dokazao, da je natrijeviosulfat («solajdin») dobro sredstvo za pobijanje luga. Budući, da smo bili naviknuti sumporu, kao najboljem sredstvu, nije se nitko obazirao na natrijeviosulfat, ali danas je svake zeljezne, a nužno i zakon zamjenjuje, te je i natrijeviosulfat sumporu, koje u pojmanju sumpora može nam dobro služiti, i kojim su stručnjaci u prošlim godinama imali vrlo dobra uspjeha.

Natrijeviosulfat je sol, koja se u vodi brzo topi. Upotrebljavaju se zajeđno sa vapnenom — galičnom rastopinom protiv peronospore, — te se ovakim sumporom obaziraju u isto doba i peronospore i lug, same treba se držati točno ovog naputka:

Kad smo već pomiješali vapneni bjeljež sa rastopinom mođre galice, tek onda se u tu gotovu smjesu objesi vrećica natrijeviosulfata, i to na svakih 100 litara samo po (1/2) kilograma.

Da ne bi smjesa vapna, galice i natrijeviosulfata opanjila lišće, treba staviti malo više vapna na hektolitar nego običajno.

Ako bi drugačije radili, ne bi natrijeviosulfat ništa pomogao.

Sumpor se uspješno upotrebljava samo kad je vrijeme suho i sunce grije, dok natrijeviosulfat može se upotrebiti i pri oblačnom nebu i vlažnom vremenu.

Kad čovjek škropi, ne ka pazi, da je grožje dobro natopljeno.

Kopanje mokre zemlje u vinogradu i trava posjeće širenje luga.

Pokrajinski Gospodarsko vijeće — kako sam doznao, ima dobiti 10 vaguna natrijeviosulfata, koji će se prodavati po kr. 1.20 do kr. 1.50 svaki kilogram.

Drugo bi sredstvo bilo kalijev hipermanganat, poznata ljubičasta sol, kojom gospoda zube peruti. Ta se sol ovakve upotrebljava:

Uzme se na 100 lit. vode 2 do 3 kg. ugašenog vapna, koje se miješanjem razrijeđi kao da bi njime imao bijeliti zidove. Napose se rastopi 150 grama (15 deka) kalijevog hipermanganata u vodi i u rastopinu ulije u vapneni bjeljež. Tom mješanicom se grožje dobro polijeva sa običajnom štrcaljkom, da se ođe njega cijedi.

1 kg. kalijevog hipermanganata stane oko 6 kruna.

Vjekoslav Štrekelj.

Decesso.

È morto a Trieste il giorno 10 corr. il sig. Pio Negri, armatore, possidente e consigliere d'amministrazione della Società austriaca di navigazione a vapore «Dalmatia». Il defunto, che godeva molta considerazione nel mondo degli affari, s'era creato a Sebenico, coll'assiduo e intelligente lavoro una bella sostanza, che andò fino all'ultimo operoso incrementando. Quale consigliere d'amministrazione della «Dalmatia» contribuì molto col consiglio e coll'opera a migliorare le sorti. La salma del compianto defunto verrà provvisoriamente sepolta a Trieste, per venire a suo tempo trasportata a Sebenico.</

vojske štam-

sa se izmije-

ella Società delle scuole
che finanziarie
intervenne
tutti i posti,
Notammo le
ems e mon-
g. presidente
tutte le altre

gio mo. G.
la sua nota
si produsse
«Elegia»
e esecutori.
Questa com-
fine ispira-
Dello stesso
issimi brani,
accompa-
lissimi versi,
e r a scritti
sentimento
gules. Bella
questa mu-
colati campi-
felicemente

er la prima
ora D. con-
grande aria
maschera».
mpida, ferma
signora, alla
un'elegante
quistò subito
il questo nu-

ndo silenzio,
sua arte, si
atto IV. del
condato dal
do del «Ri-
Barbiere di
della sua
issima edu-
di grande
elle fioriture
uperandone
La gentile
sig. Böllich,
a dalla bella
de desiderare
il duetto
ella sera un

se a zapori.

La Camera di commercio e d'industria in Zara

appartenenti alla leva in massa, nati negli anni 1891 incl. 1887, che alla rispettiva rassegna furono trovati idonei al servizio colle armi.

La partenza delle classi 1886 incl. 1872 è stata differita sino al 14 maggio p. v.

Telegrafiski uređi kod kojih se mogu preda-
vati privatni telegrami ako su prije pre-
gledani od dole naznačenih vojničkih postaj-
nih zapovjeđništva.*

Arbanasi (Zadar) — Babinopolje (Govedjari) — Baškavoda (Makarska) — Bašić (Bašić) — Betina (Šibenik) — Biograd (Biograd) — Blato (Velaluka) — Bogomolje (Jelsa) — Bol (Supetar) — Brusie (Jelsa) — Buđva (Buđva) — Cavtat (Cavtat) — Drage (Korčula) — Dubrovnik (Dubrovnik) — Ercegnovi (Ercegnovi) — Filipjakov (Biograd) — Gdinj (Jelsa) — Građac (Makarska) — Grohote (Split) — Gruz (Dubrovnik) — Hvar (Jelsa) — Igrane (Makarska) — Ist (Zadar) — Iz veli (Zadar) — Janina (Korčula) — Jelsa (Jelsa) — Kaštel Šćepan (Split) — Kaštel Lukšić (Split) — Koločep (Španjolska Luka) — Komiza (Vis) — Komolac (Dubrovnik) — Korčula (Korčula) — Kotor (Kotor) — Krapanj (Šibenik) — Krišo Jesenice (Omiš) — Kučište (Korčula) — Kunja (Korčula) — Lastovo (Lastovo) — Lupud (Dubrovnik!) — Ložišće (Supetar) — Makarska (Makarska) — Milna (Supetar) — Mlini Župe (Cavtat) — Mulat (Zadar) — Murter (Šibenik) — Nerežišće (Sunetar) — Neum (Neum) — Din (Zadar) — Novialia (Zadar) — Novigrad (Zadar) — Olib (Zadar) — Omiš (Split) — Orašac (Dubrovnik) — Orebic (Korčula) — Pag (Zadar) — Pakostane (Biograd) — Pašman (Biograd) — Perast (Risan) — Podgora (Makarska) — Poseđarija (Zadar) — Postire (Supetar) — Potomlje (Korčula) — Povlje (Supetar) — Prčanj (Kotor) — Preko (Zadar) — Primošten (Šibenik) — Prvič Luka (Šibenik) — Pučišće (Supetar) — Rab (Rab) — Ražišće (Korčula) — Radović (Krtole) — Rogoznica (Šibenik) — Rose (Ljubljana) — Sali (Zadar) — Selca (Supetar) — Silba (Zadar) — Slano (Slano) — Smokvica (Korčula) — Solin (Split) — Split 1 (Split) — Split 2 (Split) — Stari (Split) — Starigrad (Jelsa) — Stomorska (Split) — Ston (Slano) — Sućuraj (Jelsa) — Sumartin (Supetar) — Supetar (Supetar) — Sutivan (Supetar) — Šepurine (Šibenik) — Šibenik (Šibenik) — Španjolska Luka (Španjolska Luka) — Tijesno (Šibenik) — Tivat (Tivat) — Tkon (Biograd) — Trogir (Trogir) — Trpanj (Korčula) — Trsteno (Brsečine) — Trstenik (Korčula) — Ugljan (Zadar) — Velaluka (Velaluka) — Vis (Vis) — Vodice (Šibenik) — Vrbani (Jelsa) — Vrboska (Jelsa) — Zadar (Zadar) — Zadar Brodarica (Zadar) — Zaostrog (Makarska) — Zaton malj (Dubrovnik) — Zlarin (Šibenik) — Zlosela (Šibenik) — Ždranel (Biograd) — Žirje (Šibenik) — Žrnovo (Korčula).

* Bližnja vojnička postajna zapovjeđništva, nalaze se a zapori.

La Camera di commercio e d'industria in Zara

richiamava l'attenzione dei commercianti in articoli di assoluta necessità, che l'ordinanza imperiale 24 marzo 1917, Nr. 131, B. L. I. concernente l'approvigionamento della popolazione con tali articoli, entra in vigore il giorno 15 aprile 1917. Si inculca l'esatta osservanza delle relative disposizioni e particolarmente di quella portata dal § 15, sull'obbligo di esporre in luogo visibile i prezzi dei singoli articoli, nonché di quella del § 25, relativa alle comunicazioni in annunzi stampati di notizie, che si riferiscono alla vendita.

Dobrotvorno društvo hrvatskih gospogja u Zadru.

Dobrotvorno je društvo hrvatskih gospogja primilo od uglednog «Ugarsko-hrvatskog dioničkog pomorskog parobrođarskog društva na Rijeci» 100 K pripomoći; rođoljubne gospogje Filka Paštrović i Ina Spalatin prigodom uskrsnih blagdana darovale su za bijednu đečiju svaka po 20 K. Svima najljepša hvala.

Iskaz X prinosa, koji su stigli dalmatinskom pokrajinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida.

Općina Gradac, doprinos, Kr. 400 — Pučka škola, Glavice, 18.22 — r. r. gimnazija, Šibenik 20 — priv. gragi. škola, Korčula, 6.30 — muš. gragi. škola, Korčula 7.60 — pučka škola Vidonje, 12 — Općina Tijesno, milodar, 200 — Na poč. usp. pok. Adele Petz poklonio Dr. R. Battara 5 — Petar Čabrić 5.

Na poč. usp. pok. Anke Oštrić, Novigrad, poklonio Don Šime Stipčević Dolešnik Kr. 5.20 — Prof. Stjepan Zalarija 5.

Antun Skarica Jelsa, na poč. usp. pok. J. Skarica Kr. 4 — Pučka škola Humac donji sakupila, 2 — Realke Split, 72.16 — škola Cista, 5 — Kanoni Šime Vulić, Driňi, milodar, 20 — Jerolim Miše, milodar 120 — Sakupile, puč. škola Otok, 5.03 — Osobljava, 1 — Rab, 5 — Kučišće 1.18 — ženska škola Blato, 19.30 — pučka Grabovac, 2 — Dol na Braču 2 — Opuzen, 4 — Preparandij Dubrovnik 74.

Općina Kaštel Lukšić, milodar, Kr. 200 — Općina Velaluka, milodar 250 — Sakupile, škola Gorjana Brela, 6 — Dusina 53.40 — ženska Komiža, 14 — pučka Lastovo, 7.89 — Trpanj, 4.20 — Gruda, 5.60 — Vrsi, 8 — ženska gragi. škola, Split, 50.54 — Gimnazija Split, 51.60 — hrvatska gimnaz. Zadar, 96.54 — pučka škola, Vrlika, 10.29 — Kaštel Lukšić, 2.90 — muška Novi kod Trogira, 10 — ženska Novi kod Trogira, 10.80 — pučka škola Slinovo 1.30 — Ložišće, 4 — ženska, Zlarin, 10.95 — nautika, Dubrovnik, 68.85 — trgovacka škola, Split, 35.

Općina Lastovo, milodar, 200 — Sakupile muška škola, Komiža, 9 — Nerežišće, 8 — ženska Milna, 5.38 — pučka Podi, 3.15 — muška škola s tal. nas. jez. Zadar, 10.10 — pučka škola Cista, 6 — muška Pag, 25.61 — pučka Kali, 5 — Voštarnica (Zadar) 5.03 — Drašnica, 5 — Kraj-Podgora, 4.10 — muška Kotor, 11.10 — pučka Potomje, 3 — Metković, 7.25 — muška Milna, 9.50 — ženska Velivaros (Split) 25.11 — pučka Božava, 3.10 — Gornji Humac, 1.84 — ženska Hvar, 5 — Opuzen, 5 — pučka Proložac, 2.18 — Podbablje, 10 — ženska Pučišće, 29.02 — muška Sutivan 3 — ženska Sutivan, 4.30 — muška Ercegnovi, 8.51 — pučka Oskorušno, 2.10 — Pijavičino, 4.16 — ženska Kotor, 10.40 — pučka Janjina, 4.14 — muška Zlarin, 12.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izveštaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 13. Službeno sejavlja:

13. aprila 1917.

Istočno i jugo-istočno bojište:

Ništa važno.

Talijansko bojište:

Topovski je boj na Kraškoj visoravni i u Vi-
pavskoj dolini, buduć dobra vidovit, još uvijek
živahan.

Zamjenik poglavice generalnog štaba
v. Höfer podmaršal.

Dogadjaji na moru:

Dana 13 aprila prije zore više naših hidropla-
na napade teškim bombama šmrkovne naprave u
Cidgoru na ušću rijeke Do, pogodivši nekoliko
puta. Sve se letjelice povratili zdrave.

Zapovjedništvo flote.

Izveštaji njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 13. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan 13. aprila 1917:

Zapadno bojište:

Na sjevernom krilu bojnog polja kod Arrasa
naši protupadni namirile početne uspjehe jakih
engleskih napada. Neprijateljske divizije, koje su
du put napadale sa ceste Arras-Gavrelle do
Scarpe, odbijene su sa znatnim gubicima. Jugo-
istočno od Arrasa propade i više konjičkih napada.
Na putevima se krajem svede od Peronne u Cambrai
i Le Chatelet, omanji okršaji. Južno od St. Quentin
progloši naprazno francuski napadi, što su
jutros preduzeti na obim obalama Somme. Žestoki
artilijski boj duž Aisne i u zapadnoj Champagni
još traje.

Na ostalim frontama nije bilo osobitih događaja.

Na zapadu protivnici izgubiše 13 letjelica
a na istoku dvije.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

BERLIN, 13. Wolff-Bureau, 13 aprila u ve-
čer: Kod Arrasa nema bojeva. Jaka vatra samo
kod Bullecourt. Na fronti na Aisne, poglavito na
sjeveru od Reimsa artilijska bitka još jednako
traje. Kod Aubérive u Champagni francuski napad
propade.

Na istoku ništa važno.

Poštreni podmornički rat. Potopljene lagje.

BERLIN, 13. Službeno. Do najnovijim vijesti-
ma potopljeno je još 61.000 tona neprijateljskih i
neutralnih lagja. Okovo već sada ispadu da je u
marcu potopljeno svega 435 trgovackih lagja sa
861.000 tona.

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 12. Glavni stan, 11 aprila:

Fronta u Istraku:

Sjeverno od Dijale neprijateljska je konjička
divizija iznova napadnuta i dalje uzbijena, ma da
ju je pojačavala pješadijska brigada. Druga pješadijska
brigada, koja je namjeravala da napane naše
desno krilo, odbijena je sa znatnim gubicima. Sa
ostalih fronta ništa osobito.

P. V. Cesar i Cesariča u Budimpešti.

BEČ, 13. Cesar i Cesariča krenuše danas u
8 s. 30 izjutra posebnim vozom u Budimpeštu.

Novi ministar rata.

BERLIN, 10. Cesar je imenovao generala pješa-
dije Stöger-Steinera Steinštätenkog zajedničkim
ratnim ministrom.

Kad je rat započeo, Stöger-Steiner je sudje-
lovačao kao zapovjednik jedne pješadijske divizije u
pobjednom prodiranju u južnu Poljsku. Pošto je
Italija navjestila rat, stupio je na čelo jednog zborna
vojske na Soči. U više bijaka umio je da žilavo
drži svoje pozicije. General Stöger-Steiner će ra-
spolagati u novom svom zvanju izvršnim vojničkim
znanjem, velikim iskustvom i prokušanim talentom
za organizaciju.

Pitanje aprovizacije.

BEČ, 13. Pod predsjedanjem ministra iz-
vanjskih posala grofa Czernina vijeća 12. i 13.
aprila u ministarstvu izvanjskih posala predstav-
nici zanimanih vlasti objiju država Monarhije i
Njemačke o pitanju aprovizacije. Na tim vije-
ćanjima postigla se potpuna složnost o predme-
tima rasprave, te se dobio jamstvo, da će postoje-
će zalihe biti sasvim dovoljne za namirivanje
potrebā Monarhije i Njemačke do naredne žetve.

Sjednica bečkog općinskog Vijeća. Govor
načelniku Weiskirchneru.

BEČ, 13. Na današnjoj sjednici općinskog vi-
jeća držao je načelnik Weiskirchner govor u ko-
jemu je rekao:

Bečko je pučanstvo sa napetom pažnjom pri-
milo na znanje posljednje izjave grofa Czernina, te se iskrenom zahvalnjaju smijemo konstatovati,
da se držanje naše vlade u pitanju o miru pot-
puno slaže sa željama i nadama svega pučanstva.
To shvaćanje, kako da se dokonča ovaj krvozemni
rat, odgovara i dubokoj poštenoj svijesti naših su-
gradjana, koji u konferenciji za mir, u kojoj bi
učestvovalo sve zaraćene vlasti, naziru sredstva
kojima se mogu umazati u obzir težnje država, što ih podupiru želje svega naroda. Na takoj bi se
konferenciji pozvala i shvatiti požrtvovnost i oda-
nost naših naroda; kad bi se vidjelo, da se mi ne
borimo radi osvajanja nego radi našeg postojanja,
ne bi se više sumnjalo o iskrenosti naše že-

lje da se sklopi mir. Nema u nas tog staleža, koji bi u svojoj spremnosti na pomirenje bio u opreci
sa drugim staležem. Mi smo složni u tome, da
dademo sve što imamo za slobodu, ali smo složni
u tome, da se sa našim neprijateljima izmijeni-
rimo, netom oni to neporušivo pravo i u našu korist priznaju.

Od svega smo srca zahvalni ministru izvanjskih posala na njegovu držanju u pitanju o miru
kaogod i na priznanju što je vlast izrekla velikoj
masi pučanstva za njeno nečuvno požrtvovanje u
ovome ratu. Narode, koji pokazuju toliko junaštva,
čeka lijepe budućnosti; oni su zasluzili čas, u koji
će narodi Monarhije dobiti nagradu za svoje vite-
ško držanje.

Na upit o proširenju općinskog izbornog prava, kojim bi se i zemlja dalo aktivno i pasivno izborni
pravo, načelnik odgovorio, da bi dužnost bila
da se svima onima, koji su u sadašnjem ratu toliko
junaštva pokazali, ustupi veći uticaj na gradsku
upravu. On stoga predloži, da se imenuje odbor,
koji bi proučio pitanje o preuređenju općinskog
reda i općinskog izbornog prava.

Ministar izvanjskih posala bečkom
načelniku Weiskirchneru.

BEČ, 14. Ministar izvanjskih posala grof Czernin
upravio je pismo bečkom načelniku, da odgo-
vari na jučerašnju manifestaciju u sjednici općin-
skog vijeća. U pismu ministar najprije zahvaljuje
na njemu upravljenju rječnicu, zatim nastavlja:
Svjest da bečko pučanstvo i, kako mislim, puč-
anstvo cijele Monarhije odobrava moju politiku,
zalog mi je da mogu neometano ići putem kojim
sam udario. Strašna drama svjetskoga rata pri-
meće se kraju; taj će kraj biti za Monarhiju ča-

